

TMMOB VE ODA SAYMANLARI TOPLANTISI YAPILDI

TMMOB ve bağılı Odaların sayman üyeleri, 17 Eylül 2008 tarihinde TMMOB'de toplandı. Toplantıda; KDV Kanunu'na göre yapılması zorunlu tevkifat uygulaması, LPG sorumlu müdürlük belgesi veren Odaların belge verme şartları, TMMOB ve bağılı Odaların mühür ve kaşelerinin şekil ve şartlarında birlikteliğin sağlanması, vergi kanunlarındaki değişiklikler nedeniyle TMMOB ve bağılı Odaların uygulamalarında ortak çalışma yapılması ve uygulamada birlikteliğin sağlanması konuları ele alındı.

Toplantıya; Selçuk Uluata (TMMOB), Hakan Genç (TMMOB), İhsan Aydın (TMMOB), Vehbi Turan (TMMOB), N. Özlem Ergenler (ÇMO), Serdar Paker (EMO), Vecdi Serdar Coşar (GEMİMO), Coşar Büyükdogan (Gemi Mühendisleri Odası), Yaşar Üzümcü (Gıda MO), Züher Akgöl (İMO), Zafer Sal (JFMO), Çetin Kurtoğlu (JMO), İbrahim Akyürek (KMO), Cemallettin Sağtekin (Maden MO), Arife Kurtoğlu (MMO), Ö. Taner Akman (Meteoroloji MO), Aysel Çetinsoy (MO), Nazile Ünlü (Petrol MO), Müfit Hatat (Peyzaj MO), Pınar Özcan (ŞPO), Deniz Vuruşkan (TMO), Hamdi Arpa (ZMO) katıldı.

TMMOB SU ÇALIŞMA GRUBU TOPLANDI

TMMOB Su Çalışma Grubu, 19 Eylül 2008 tarihinde ilk toplantısını yaptı. Toplantıda, Çalışma Grubu Başkanlığına İsmail Küçük oy birliğiyle seçildi. Çalışma grubunun alanına giren su ve suyla ilgili konularda genel görüş alışverişinde bulunulduktan sonra 2009'da İstanbul'da yapılacak 5. Dünya Su Forumu'na karşı alternatif çalışmaların gerekliliği vurgulandı. Bu kapsamda, çalışma yapılacak konular taslak olarak belirlendi.

Toplantıda;

- 1- Taslak olarak belirlenmiş konuların netleştirilmesi için bir sonraki toplantıya kadar üyelere süre verilmesine,
- 2- İstanbul İKK ile 5. Dünya Su Forumu sürecine ilişkin görüşmeler yapılmasına ve sonraki toplantıda örgütlenmenin sağlanması için sürecin takvimlendirilmesine,
- 3- Taslak programın bütün İKK'lara gönderilerek destek ve öneri alınmasına,
- 4- 5. Dünya Su Forumu çalışmalarına karşı yapılacak alternatif çalışmalarda gerçekçi bilgilerin halkla buluşmasının sağlanmasının hedeflenmesine ve bunun için sloganlar belirlenmesine,
- 5- Ülkemizde yaşanan su sorununa ilişkin belirgin örnekleri su forumunun gündemine taşımak için gerekli çalışmaların yapılmasına,

6- Su Forumu gerçeğini açıklığa kavuşturmak üzere, belli sürelerde su gerçeğiyle ilgili seçilen özel konularda basın açıklaması yapılması için taslak metnin Yönetim Kurulu'na ulaştırılmasına,

7- Sonraki toplantıda Başkan Vekili ile Raportörün seçilmesine,

8- Taslak metnin netleştirilmesine kolaylık sağlamak amacıyla çalışmalarını tamamlayan üyelerin görüşlerini ismkck@gmail.com (İsmail KÜÇÜK) adresine e-posta olarak göndermelerine

karar verildi.

Toplantıya; Alaeddin ARAS (TMMOB), A.Deniz ÖZDEMİR (TMMOB), Bülent AKÇA (TMMOB), Yılmaz KİLİM (ÇMO), Elif BULUT (ÇMO), Ertuğrul CANDAŞ (HKMO), Işıkhhan GÜLER (İMO), Fatma BOZBEYOĞLU (JMO), Dr. Erdoğan IŞIK (KMO), Mustafa SUVAR (MadenMO), Suat DURSUN (Maden MO), Bünyamin AYDIN (Makina MO), İsmail KÜÇÜK (Meteoroloji MO), Şükran ŞAHİN (PeyzajMO), Vedat ÖZBİLEN (ŞPO), Nilgün GÖRÜR TAMER (ŞPO), Betül GÖÇMEN (ZMO) katıldı.

Çalışma Grubu, bir sonraki toplantısını 10 Ekim 2008'de yapacak.

NÜKLEERE İNAT YAŞASIN HAYAT!

Mersin Akkuyu'da nükleer santral yapılması için açılan ihalenin yapıldığı 24 Eylül 2008 tarihinde ihaleye karşı çeşitli protesto etkinlikleri gerçekleştirildi. Etkinliklere TMMOB de destek verdi. Nükleer santral ihalesini protesto etmek için saat 10:00'da Yüksel Caddesi'nde toplanılarak, saat 12:00'de ihalenin yapıldığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na yürüyüşe geçildi. MMO yönetici ve üyelerinin TMMOB pankartı altında katıldıkları yürüyüş sonrası, Bakanlık önünde bir basın açıklaması yapıldı.

İhaleye bir kuruluşun katılmasının rekabete aykırı bulunması gerekçesiyle ihale tarihi ertelendi. Bu karar üzerine Nükleer Karşıtı Platform adına bir açıklama yapılarak eylem sona erdi.

Oda bültenini
www.mmo.org.tr
adresinden takip
edebilirsiniz

“Paran Kadar Sağlık Hizmeti” anlayışını getiren bu düzenleme durdurulmalıdır...

GENEL SAĞLIK SİGORTASI 1 EKİM'DE YÜRÜRLÜĞE GİRİYOR!..

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, 26 Eylül 2008 tarihinde SSGSS Yasası'nın 1 Ekim'de yürürlüğe girecek maddeleri üzerine bir basın açıklaması yaptı.

SSGSS Yasası'nın Genel Sağlık Sigortası ile ilgili maddeleri 1 Ekim'de yürürlüğe giriyor. IMF ve Dünya Bankası'nın direktifleri doğrultusunda sağlık alanını tamamen özel sektöre bırakmayı hedefleyen bu uygulamadan bir an önce geri dönmelidir. Sosyal devlet anlayışının tasfiyesi anlamına gelen bu Yasa, toplumsal yıkıma ve geri dönülemez vahim sonuçlara yol açacaktır.

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair 5754 Sayılı Kanun'un 1 Ekim'de yürürlüğe girecek maddeleri ile:

- Sağlık hizmetinden yararlanmak prim ödeme şartına bağlanıyor ve 60 günü geçen prim borcu olanlar, meslek hastalıkları, iş kazaları ve acil durumlar gibi zorunlu haller dışında sağlık hizmetlerinden yararlanamayacak,
- Aile içinde kişi başı aylık gelirin 212 YTL'den yüksek olduğu durumlarda kişiler kendi primlerini ödemek zorunda kalacak,
- 18 yaşını dolduran kadınlar (okuyorsa 25), bu Yasa ile bakmakla yükümlü olunan kişi kapsamında çıkartılıyor, sağlık hakkından yararlanabilmek için prim ödemeleri zorunlu hale getiriliyor,

- Sağlık hizmetlerinden yararlanabilmek için prim ödemek yeterli olmayacak. Ayakta tedavilerde muayene başına 2 YTL, ilaç ve kurumlarca karşılanacak tüm iyileştirme araç ve gereçleri için ise yüzde 10-20 oranında katkı payı alınacak,
- Prim üzerine katılım payı ödenmesi de yeterli olmayacak ve bunların üzerine Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından belirlenen bedelin bir katına kadar, (Bakanlar Kurulu'nca belirlenen oranda) fark ücreti alınabilecek.

Sağlık alanının tümünden ticarileştirilmesi, parası olmayanın sağlık hizmetlerinden yararlanamaması anlamına gelen bu düzenleme, sosyal devletin tasfiyesidir. Siyasal İktidar, emek-meslek örgütlerinin yaptığı tüm çağrılara kulaklarını tıkamış ve düzenleme Mayıs ayında yasalasmıştır.

Şimdi Siyasal İktidara bir kez daha sesleniyoruz,

Sağlık alanını tamamen piyasaya terk etmek yerine sosyal devlet anlayışının gereğini yerine getirin. Toplumsal yıkıma yol açacak bu düzenlemenin yürürlüğe girmesini durdurun.

Mehmet Soğancı

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, son gelişmeler üzerine 5 Ekim 2008 tarihinde bir basın açıklaması yaptı.

ÇAĞRIMIZ İNSANDAN YANA OLAN HERKESE

Barış içinde ve kardeşçe bir arada yaşama isteminde olan insanımız için ölümden, acıdan ve gözyaşından başka hiçbir şey getirmeyen gerilim, çatışma ve saldırılar bugünlerde giderek tırmanıyor.

Altınova'da, Dikili'de ve Sarayköy'de yaşananlardan sonra bir kez daha sarsıldık. 3 Ekim 2008'de Hakkâri'nin Şemdinli ilçesi kırsalında Aktütün Karakolu'nda yaşamını kaybedenlerin acısı yüreğimizi yaktı. Ölen canların ailelerine başsağlığı, yaralılara acil şifalar diliyoruz.

TMMOB söyledi, bir kez daha yineliyor:

Bu ülkede sıkılan her kurşun, atılan her bomba, patlayan her mayın, yapılan her türlü saldırı, gerçekleşen her türlü silahlı çatışma ülkemizde barış içinde bir arada yaşama umuduna vurulan bir darbedir.

Ülkemizde barış, bölgede barış ve dünyada barışı savunan biz mühendis, mimar ve şehir plancıları; defalarca silahların konuştuğu yerde barışın sesinin duyulamayacağını dile getirdik.

TMMOB söyledi, bir kez daha söylüyor:

TMMOB, taraftır. TMMOB, bu toplumu kim çatışma ortamına sürüklüyor; kim şiddet ve baskı politikalarında ısrar ediyorsa; kim çok kimlikli, çok kültürlü bir toplumsal modeli dışlayarak, barışın kalıcı hale getirilmesinden kaçınıyorsa; kim iç ve dış politikada gerilim yaratmaktan medet umuyorsa; kim demokratikleşmeyi AB ile pazarlık sınırında tutup, hak arama mücadelesini anti-demokratik yöntemlerle engelliyorsa onlara karşı taraftır. TMMOB, kim karşısındakinin kimliğine, kültü-

rüne, inancına saygı gösteriyorsa; kim ülkenin sorunlarına özgürlük ve demokrasi zemininde çözüm arıyorsa onlardan yana taraftır.

Bu yaşananlara karşı; şimdi tam da karanlığa karşı aydınlığı; baskıcı, otoriter yönetim anlayışına karşı, özgürlük ve demokrasiyi; ırkçı ve milliyetçi anlayışın beslediği linç kültürüne karşı, bir arada kardeşçe ve barış içinde yaşamayı; her şeyin para-kâr olduğu piyasa anlayışına karşı eşitliği savunma zamanıdır. Şimdi tam da eşit, özgür, demokratik bir Türkiye'de bir arada yaşamı savunma, bunun için mücadele etme zamanıdır. Şimdi geri adım atmadan temel hak ve özgürlüklere sahip çıkma zamanıdır.

Çağrımız insandan yana olan herkesedir:

Şiddete, saldırıya, çatışmaya, silaha, akan kana karşı çıkalım.

Silahların susmasını sağlayalım.

Barış içinde, bir arada ve kardeşçe yaşanacak günlere dair umudumuzu yitirmeyelim.

Mehmet Soğancı
TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

BARIŞ MECLİSİNİN “TEZKEREYE HAYIR” ÇAĞRISINA TMMOB DE DESTEK VERDİ

Türkiye Barış Meclisi, 7 Ekim 2008 tarihinde bir basın açıklaması yaparak TBMM'de görüşülecek tezkereye "hayır" çağrısında bulundu. Yüksel Caddesi'nde gerçekleştirilen kitlesel basın açıklamasına TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı da katıldı.

Meclis'i Tezkereden Önce Altınova ve Aktütün'ü Görüşmeye Çağırıyoruz

İnsanlarımız ölmeye, toplumdaki kamplaşma derinleşmeye devam ediyor. Bugüne kadar uygulanan yöntem ve alınan tedbirler, barış ortamının tesis edilmesini sağlamamıştır.

AKP Hükümeti Irak'a sınır ötesi hava ve kara harekâtı düzenlemek için TBMM'den tezkere kararı çıkartmak istiyor. Geçen yıl çıkarılan tezkere Kürt sorununun çözümüne ve toplumsal barışa katkı sağlamadığı gibi son günlerde Balıkesir Altınova'da adli bir olayın Kürt ve Türk etnik çatışmasına dönüştürülmesi ve sonrasındaki olaylarda iki insanımızın hayatını yitirmesi, bazı il ve ilçelerde siyasi partilere yönelik saldırılar, son olarak da Şemdinli Aktütün'deki karakol baskınında kırka yakın insanımızın yaşamını yitirmesi ve onlarca gencimizin yaralanması bizleri derinden kaygılandırmaktadır. Yaşamını yitiren insanlarımızın ailelerine başsağlığı diliyoruz.

Bu tablodan da anlaşılacağı üzere;

On yıllardır uygulanan yasak ve kısıtlamalar, güvenlik politikaları insan ve toplum güvenliğini sağlamak bir yana, çatışmaları derinleştirmiştir.

Parlamento'nun bu gerçekle yüzleşmesi ve köklü bir çözüm için açılım ortaya koyması gerekirken güvenlik bürokrasisine teslim olmasını endişe ile karşılıyoruz. Bugüne kadar olağanüstü hal dahil birçok uygulamanın ortaya çıkarttığı tahribatı görmezden gelmek siyasal körlük ve toplumsal basiretsizliktir. Partilerin, gazetelerin, derneklerin kolayca kapatıldığı bir ortamda, şiddetin tümüyle son bulacağı şartları geliştirmek mümkün olmayacaktır. Sorunların ötelenmesi toplumsal ayrışmanın yaygınlaşmasına neden olmaktadır.

Toplumsal acıların, öfke ve nefrete dönüştürülmesi tehlikesi karşısında herkesi sorumlu davranmaya davet ediyoruz. Özellikle yazılı ve görsel medya savaş kışkırtılığında vazgeçmeli, bozulmaya başlayan toplumsal barışın tesisi yönünde yayınlara ağırlık vermelidir.

Sorunu, karakolların yerini değiştirerek çözme eğilimi toplumu yanıltmaktadır. Çocuklarımızın öldürülmesine daha fazla seyirci kalmamalıyız. Sorunun sebeplerini sınır ötesinde aramadan önce Ankara'da egemen olan anlayışta aramalıyız.

Bir kez daha ifade ediyoruz: Ölüm değil, çözüm istiyoruz. Sorunu barışçı yöntemlerle, çocuklarımızı kurban vermeden çözmek mümkün diyoruz. Siyasetçilere, sağduyulu ve serinkanlı hareket ederek çözüm için inisiyatif üstlenme sorumluluklarını hatırlatıyoruz.

Gittikçe yayılan linç girişimlerinin sorumlularının bulunması, yetkililerden kaynaklı ihmal ve suçlar varsa ortaya çıkartılması gerekmektedir.

Meclisi tezkere konusunu görüşmeden önce sorunu bütün boyutları ile araştırma ve tartışmaya çağırıyoruz. Acilen özel bir komisyon kurulması ve ardından konuyu görüşmek için oturum düzenlenmesini istiyoruz. Kürt sorununda barışçıl ve demokratik çözüm isteyen bizler, daha çok ölüm, acı, gözyaşı ve yoksulluktan başka bir sonuca yol açmayacak bu tezkereye hayır diyoruz, milletvekillerini red oyu vermeye davet ediyoruz. Bu talebimizi içeren mektuplarımızı tüm milletvekillerine ilettik.

Gerçekleri bilmek istiyoruz, barış istiyoruz, birlikte, eşit, özgür ve kardeşçe yaşamak istiyoruz. Barış hemen şimdi!

TÜRKİYE BARIŞ MECLİSİ

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan "İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Tasarısı Taslağı"na ilişkin TMMOB'nin görüşleri 8 Ekim 2008 tarihinde Bakanlığa gönderildi.

ÇSGB'YE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUN TASARISI TASLAĞI'NA İLİŞKİN TMMOB GÖRÜŞÜ GÖNDERİLDİ

Bilindiği üzere, insanlık tarihinin geçirdiği evreler sonucu, çalışma hakkı temel insan hakkı olarak kabul edilmiştir. Ancak, bu hakkın tek başına soyut olarak kabulünün bir anlam ifade etmediğini de yaşanan deneyimler göstermiştir. Bu hakkın kullanımı ancak diğer temel haklardan olan yaşama hakkının özünü ihlal etmeyecek bir iş ortamının sağlanmasıyla olanaklıdır. Güvenlikli ve sağlıklı iş ortamlarının sağlanması artık ülke ölçeğinde değil, uluslararası belgelerle istenen bir durumdur. Sağlıklı ve güvenlikli ortamda yaşama hakkı temel insan hakkı olduğuna göre çalışma hakkının kullanılmasında, çalışanın beden bütünlüğünü ve sağlığını bozacak etkilerden iş yerinin arındırılması esastır. Bu hakkın korunmasında ve kullanılmasında devlet asli sorumludur. Nitekim bu gerçek alanın yasal düzenlemeye ihtiyaç duyulmasıyla da kendini göstermektedir. Bu nedenle de kamusal bir alandır ve bu alanın asli unsurlarının hak, yetki, sorumluluk ve cezaların hukuksal düzenlemede vücut bulması gerekmektedir.

Bakanlık ve sosyal taraflar arasında yaklaşık iki yıldan bu yana tartışılan "İş Sağlığı ve Güvenliği Yasa Tasarısı" iş yerinin asli unsurları üzerine oturmamış, devletin düzenleme ve denetleme sorumluluğu göz ardı edilmiş; yani sosyal taraflarca istenen omurga oluşturulmamıştır. Yasaya işlev kazandıracak omurga oluşturulmayınca, uygulamada bu Yasa Taslağı'nın deyim yerindeyse kas yığına dönüşeceğini görmemek olanaklı değildir.

Taslakta, işveren ve çalışana ait yükümlülükler ve ceza maddeleri sıralanmış olup, bunun dışında uygulamaya ilişkin somut bir norm görmek mümkün değildir. Aslında bu yükümlülükler zaten genel hukuk kuralları içinde olan yükümlülüklerdir. İş Yasası ve mevzuatında, Borçlar Yasası'nda bu yükümlülükler vardır ve tarafların kusurları nispetinde sorumlulukları açıktır. Ancak, bizim ve sosyal tarafların tasarıdan beklediği amaç, çalışanların iş yerindeki tehlikelerle karşılaşma ve onlara maruz kalma

olasılığını en aza indirmek için oluşturulacak örgütlenme, normlar ve sürekli gözetimi mümkün kılan bir yapıyı ortaya çıkarmaktır. Bu yapının tarafları ise, devlet, işveren, çalışanlar ve sendikaları, iş güvenliği mühendisleri ve iş yeri hekimleridir. Bu dört unsurun doğru kurgulanması, güvenlik kültürünün gelişimine ve sistemin tesisine güçlü bir temel sağlayacaktır. Bu nedenle, iş güvenliği mühendisi, iş yeri hekimi ve sendikaları taslağın içine işlevine uygun ana unsurlar olarak doğru koymak gerekir. Bu unsurları inkârâ dönük bir yaklaşım, yasayı sakatlayacağı gibi, amaç da hizmet etmeyecektir.

Bugüne kadar bu koşullar ve taleplerimiz yerine getirilmiş değildir. Taslakta iş güvenliği mühendislerinin hak, yetki ve sorumluluklarına ilişkin hükümler henüz ortada yoktur, bu nedenle yasa taslağı çalışmalarına niçin çağrıldığımızı da anlamakta güçlük çekmekteyiz.

Bu anlamsızlığa son vermek için, kendi alanımıza ilişkin somut önerilerimiz şunlardır:

1) Taslağın amaç maddesi mutlaka yeniden düzenlenmelidir.

Taslaktaki amaç maddesinde yetkili makam ya da başka deyişle devlet, kamu güvenliği ve kamu düzeni açısından tehlike oluşturan durumları engellemek gibi bir görev üstlenmemiştir. Taslağın amaç maddesi, çalışanlarla sınırlı tutulmuş olup, bu şekilde bir düzenleme yasanın çıkarılış gerekçesine aykırı bir durum yaratacaktır.

2) İş güvenliği mühendislerinin mesleki bağımsızlığı taslağa yerleştirilmelidir.

Birliğimizin mesleki bağımsızlık ilkesinde ısrarcı tutumunun gerekçesi, icra edilen işin kamusal görev olmasıdır. Mesleki bağımsızlık ilkesi yalnız başına TMMOB'nin talebi değildir. Bu ilke bütün AB ülkelerinde ve İLO Sözleşmesi'nde düzenlenmiştir. Basit iş akdine dayalı bir sözleşme ile iş güvenliği mühendisinin görev ifa edemeyeceği gerçeğinden hareketle, üstlendiği sorumluluk karşısında görevini yürütürken işverene karşı bir takım haklarla donatılması gerekmektedir.

Örnek verecek olursak, Alman İş Güvenliği Yasası; ArbSichG / ASiG "§ 8 Uzman Personelin Faaliyet Bağımsızlığı (I) İş yeri hekimleri ve iş güvenliği uzman personeli, iş sağlığı ve güvenlik teknolojisi hakkında mesleklerini ifa ederken emre tabi değildirler....."

Kaldı ki, İş Güvenliği ile Görevli Mühendis veya Teknik Elemanların Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğine karşı açılan davada Danıştay, mesleki bağımsızlık ilkesinin göz ardı edilmesini hukuka uygun bulmamıştır. Yargı kararları ve Avrupa örnekleri ortada iken, Bakanlığın yaklaşımı anlamakta güçlük çektiğimizi belirtmek isteriz.

3) İş güvenliği mühendisi tanımını bilimsel ölçüte uygun yapmak gerekir.

Mühendislik, lisans eğitimi sonucu kazanılan bir unvan olup, mesleğin icra kuralları ise Odasınca belirlenen bir disiplindir. Akademik unvanı YÖK'ce verilen, mesleki yeterliliği Odasınca denetlenen bir mesleği, "Bakanlık tarafından belgelendirilmiş mühendis" tanımına indirgemek, ne bilimsel ölçüte ne de mesleğin birikim ve özüne uygundur.

Mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı, kısıtlı kaynakların doğru kullanılmasını gerektiren evrensel nitelikte ve yükseköğretimle kazanılan mesleklerdir. Doğası gereği kamu hizmeti niteliği taşıyan ve kamu güvenliği ile yakından ilgili olan bu meslekler, ülkemizde olduğu gibi tüm dünyada da kimi standartlara, ölçütlere ve denetime bağlanmıştır. Denetim, özellikle akademik ve mesleki yeterliliğin saptanması yönünden önem taşımaktadır. Bu denetim, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de meslek odaları aracılığıyla gerçekleştirilmektedir.

Nitekim, Anayasamızın 135. maddesinde de meslek kuruluşlarının kamu kurumu niteliğinde yapılandırılmaları öngörülmüş ve bu kuruluşlara kamusal görevler ve yetkiler verilmiştir.

Taslakta ise, mesleki yeterliliği belirleyen makam Bakanlıktır. Bu durum, evrensel mesleğin akademik tanımını ve bağlı Odaların görev ve yetkilerini dışlayan bir içeriğe sahip olduğundan, kabul etmemiz olanaklı değildir.

Önerimiz:

"İş güvenliği mühendisi: İş yeri ortamının risklerinin değerlendirilmesinde, iş koşullarının ve süreçlerinin çalışanların korunması ile ilişkilendirilmesinde, iş yerinde iş güvenliği önlemlerinin alınmasında, planlanmasında, izlenmesinde ve geliştirilmesinde yönetime yardımcı olunması için bu konularda bağlı olduğu meslek odasının meslek içi eğitimine katılmış, 3458 sayılı Yasa kapsamında mühendis, mimar ve şehir plancısı unvanına sahip kişileri ifade eder"

4) Taslak, iş güvenliği mühendisliği ve iş yeri hekimliği hizmetini dışarıdan satın alınan danışmanlık hizmetine indirgemıştır.

Tasarı taslağında vurgu, iş sağlığı ve güvenliği konusunda işverenin "iş yeri dışındaki uzman kişi veya kuruluşlardan hizmet satın alması" nadır. Bu uzman kişi ve kuruluşların tanımı taslakta bulunmadığı gibi, hak, yetki ve sorumlulukları da doğal olarak düzenlenmemiştir. Yani iş güvenliği ve sağlığı konularında hizmet sunucularının iş yerinde istihdamı esas alınmamış satın almaya yönlendirilmiştir. Böylece, iş güvenliği mühendis ve iş yeri hekimleri başka bir işverene tabi kiralık unsurlara dönüştürülmüştür. İş yerinin asli unsuru olmaktan çıkarılmış iş güvenliği mühendisliği hizmeti başka bir işverenin sattığı hizmet şekline dönüştürülmüştür. Bu yaklaşımdan, iş güvenliği ve işçi sağlığından beklenen toplumsal ihtiyacın karşılanamayacağı çok açık olup, Bankalığın, kamusal bir hizmeti ticarileştirmeyi esas aldığı anlaşılmaktadır.

Taslaktaki bu yaklaşımın terk edilmesi gerekmektedir. Kayıt dışı çalışma ve iş yerlerinin yüzde 5'inin denetlendiği ülkemizde, iş güvenliği ve işçi sağlığının dışarıdan danış-

manlık biçiminde hizmet satın almayla önlenemeyeceği açıktır. İş yaşamında dolayısıyla toplumsal yaşamda karşılık bulamayacak önlem ve istihdam biçiminin bu alanı iyileştiremeyeceği açıktır. İstihdam biçimini işverenin değil, işin niteliğinin belirlemesi gerekmektedir.

5) Taslakta, iş güvenliği mühendislik hizmeti ve iş yeri hekimliği bir maliyet unsuru olarak görülmüştür.

Maliyet unsuru, işverenin bakış açısıyla ele alınmış olduğundan kamusal yönü ve topluma maliyeti göz ardı edilmiştir. Oysa gelişmiş ülkeler, güvenlik kültürünün üretim maliyetinin kontrolüne ve üretimin etkinliğine olan katkısının farkına varmışlardır. Taslakta, yaralanma ve ölümlerin ortaya çıkardığı toplumsal maliyet ve insani boyutun daha vahim sonuçlar doğurduğu görmezden gelinmiştir. Çalışanın dolayısıyla toplumun ve işletmenin en az zarara uğraması için işletme kurulmadan önce iş güvenliği mühendislik hizmetini almaya başlamak ve yapılacak işte olaylar gerçekleşmeden, tehlikeleri önceden tahmin etme, tanımlama ve değerlendirme ile işe başlanmalıdır. Bu önlemlere karşın olay gerçekleşmiş ise, olayların nedensel faktörleri olan tehlikeleri tanımlama ve değerlendirmek gerekmektedir. Günümüzde güvenliğin tüm yönleri açısından bilgi sahibi olmanın yanında, yönetim sistemlerini bilme, bilgileri güncelleme, sorun çözme ve karar alma yeti ve yetkisine sahip olmak gerekir. İşletmenin kurulacağı yerin saptanması ve projelendirilmesi, işin planlanması ve organizasyonu dâhil tüm anlatılanlar mühendislik ve mimarlık alanının parçalarıdır. Sanayileşme ve endüstrinin gelmiş olduğu evre mühendisliğin gelişimine koşut olduğu gerçeğinden hareketle mühendislik hizmetinin maliyet unsuru olamayacağını görmek gerekir.

6) ÇASGEM'in yetkisi yeniden ele alınmalıdır.

ÇASGEM'e 5753 sayılı Yasa ile (İstihdam Paketi) "iş yerindeki sağlık ve güvenlik risklerini önlemek ve koruyucu hizmetleri yürütmek üzere görevlendirilecek iş yeri hekimini, mühendis, teknik eleman, hemşire ve diğer sağlık personeline iş sağlığı ve güvenliği konusunda gerektiğinde Bakanlık birimleri veya ilgili kurum ve kuruluşlar ile birlikte, eğitim programları hazırlamak, eğitim vermek veya eğitim hizmeti satın almak, sertifikalandırmak" biçimin-

de mühendisleri eğitmek, eğitim hizmeti satın almak ve sertifika vermek gibi bir yetki tanınmış olsa da bu yetkiyi yukarıda belirttiğimiz nedenlerle ÇASGEM kullanamaz. Çünkü ÇASGEM ne akademik bir kurumdur ne de meslek odasıdır. İş güvenliği mühendisliğine ilişkin eğitim hizmetinin Bakanlığın bir müdürlüğüne teslim edilemeyeceği, "Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu" ile kabul edilmiştir. Mühendis ve mimarlığın bilimsel ölçütlerine ve güvenlik teknolojisinin gelişimine aykırı düzenlemelerin sorunları çoğaltacağı açıktır. Bu nedenle, ÇASGEM'in yetkisi yeniden ele alınmalıdır.

7) TMMOB ve TTB'nin "Risk Değerlendirme Komisyonu"ndan çıkarılması bilimsel bir hatadır.

"İşyeri Tehlike Sınıfı" başlığı altında düzenlenen 27. madde bilimsel ölçütlerden uzak, TMMOB ve TTB'yi dışlamaya dönük bir düzenlemedir. Bu maddenin ikinci fıkrasındaki düzenleme ile "iş yerlerinin iş sağlığı ve güvenliği açısından hangi tehlike sınıfına gireceği; bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hususlar ile iş kazası ve meslek hastalığı istatistikleri göz önünde bulundurularak, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü başkanlığında oluşturulan ve üyeleri aşağıda belirtilen komisyonca belirlenir" denilerek hâlihazırda bu komisyonda görev alan TMMOB ve TTB bu düzenleme ile komisyondan çıkarılmıştır. İş kazalarının önlenmesi, işin doğası gereği mühendislerin uzmanlık alanına girer; ama Bakanlık, mühendislerin bağlı olduğu kanunla kurulmuş meslek odalarını komisyona dâhil etmemiştir. Bu yaklaşımı anlamak için Bakanlığın bilimsel bir gerekçe sunması gerekmektedir

8) KOBİ'lerde ortak işçi sağlığı ve güvenlik birimlerinin kurulmasını işverenlerin isteğine bırakmak büyük hata olacaktır.

Taslakta, iş kazalarının yoğun yaşandığı KOBİ'lerde iş kazalarını önlemeye ilişkin bir yapılanma söz konusu değildir. Komisyon bileşenlerinin önerisi olan küçük işletmeler için ortak iş sağlığı ve güvenliği kurulları tüm ısrarlara karşın, yine göz ardı edilmiştir. Oysa ülkemizdeki iş kazaların çoğunun KOBİ'lerde olduğunu herkes kabul etmektedir.

“ÖNCE İNSAN, ÖNCE SAĞLIK, ÖNCE İŞ GÜVENLİĞİ”

ANLAYIŞINI TAŞIMAYAN BU YASANIN SOSYAL TARAFI OLMAMIZ MÜMKÜN DEĞİLDİR..

TMMOB, TTB, DİSK ve KESK, 9 Ekim 2008 tarihinde "İş Sağlığı ve Güvenliği Yasa Taslağı" üzerine bir basın toplantısı düzenledi. İstanbul Tabip Odası'nda düzenlenen basın toplantısına TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi, KESK Genel Başkanı Sami Evren ve TTB Merkez Konseyi Başkanı Gençay Gürsoy katıldı.

Değerli Basın Mensupları;

Çalışma Bakanlığı tarafından 2005 yılında Ulusal İş Sağlığı ve Konseyi Kararı uyarınca, ülkemizdeki bütün çalışanları kapsayacak, iş kazaları ve meslek hastalıkları ile işe bağlı hastalıkları ortadan kaldırma amaçlı bir İş Sağlığı ve Güvenliği Yasa Taslağı çalışması başlatılmıştı. Bu çalışmalarda; şu an birlikte görüşlerimizi paylaştığımız meslek örgütleri ve sendikalar olarak ülkemizdeki işçi sağlığı ve iş güvenliği standartlarının yükseltilmesi doğrultusunda "pozitif katkı" yapma çabalarımıza hep devam ettik. Yine bu çalışmalar sırasında başta Tuzla Tersaneleri'ndeki iş kazaları olmak üzere Davutpaşa patlaması, TOKİ iş kazaları ve silikozis dramları olmak üzere mesleki sağlık ve güvenlik ile ilgili ülkemizin karanlık fotoğrafı hep kamuoyunun gündeminde oldu. Mesleki sağlık açısından hizmet üreten iş yeri hekimlerinin örgütü olarak, mesleki güvenlik açısından iş güvenliği mühendislerinin örgütü olarak ve hizmetten yararlanan emekçilerin örgütleri sendikalar olarak bu süreçte sağlanabilecek bir ilerlemenin ülkemiz çalışanlarının sağlığı ve güvenliği açısından olumlu rolünü hep hissettik.

Ancak bu çalışmalar ve yaşanan kazaların oluşturduğu güvensiz ortam bütünüyle bir tarafa bırakılarak, verdiğimiz görüşler yok sayılarak ve onlara aykırı bir biçimde "istihdamı teşvik" adı altında bir "torba yasa" Mayıs ayında hızla TBMM'ye sunularak yasalaştırıldı. Gerekli bütünsel önlemler alınmadığı için neredeyse her gün işlenen "seri cinayetlere" dönüşen iş kazalarına seyirci kalınırken, Çalışma Bakanlığı bütün dikkat, azim ve emeğini tıp fakülteleri ve meslek örgütlerinin işi olan iş yeri hekimliği/iş güvenliği hizmetlerini ve eğitimini taşeronlaştırmak için çaba harcayan bir kuruma dönüştü. Oysa ki taşeronlaştırmanın işe bağlı hastalıkları ve meslek hastalıklarını azalt-

mayacağı aksine daha da arttıracığını, ülkemizdeki ağır sonuçlarını Tuzla üzerinden gördüğümüz iş kazalarının sonuçlarını Bakanlık dışında herkes görmekte idi.

Son taslağı Eylül 2008 tarihinde tartışmaya açılan ve TBMM yasama döneminin başlaması ile birlikte Meclis'e indirilecek olan İŞİG (İşçi Sağlığı ve Güvenliği) Yasa Tasarısı ile ilgili tüm kaygılarımızı bir kez daha Çalışma Bakanlığı'na ilettik. 4857 sayılı İş Yasası ile başlayan süreç, bir yandan esnek ve kuralsız çalışmayı, işçileri başka işverenlere kiralamayı, taşeronlaştırmayı yasal hale getirerek işverenlere sınırsız kolaylıklar sağlarken; diğer yandan kıdem tazminatlarını, fazla mesai ücretlerini, sendikal hak ve yetkileri işverenlerin lehine olarak yeniden düzenlemiştir. Oysa İş Sağlığı ve Güvenliği Yasa Taslağı, İş Kanunu'nun ilgili maddelerinin çalışanlar lehine olacak şekilde yeniden düzenlenmesi için de bir fırsat olarak değerlendirilebilir. ILO'nun kavramsallaştırdığı "insan onuruna yakışır iş odaklı" yaklaşım esas alınabilir. Çalışma yaşamının aktörlerinin katılımı ile demokratik temelde zayıf durumdaki çalışanın güçlü durumdaki işverene karşı en doğal haklarını koruyan ve garanti altına alan bir anlayış doğrultusunda elden geçirilebilir.

Onay vermediğimiz bu son taslak Sağlıkta Dönüşüm Programının dokusuna uygun bir şekilde işçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerini bir "pazar" haline getirmek, sağlık sermayesine yeni bir olanak sunmak için taşeronlaşmayı özendirmek ve işçilerin mesleki sağlık ve güvenliğini sağlık pazarının insafına terk etmek dışında bir özellik taşımamaktadır. Bu durum başta ağır ve tehlikeli işler olmak üzere tüm çalışma yaşamını olumsuz etkileyecektir.

Çalışma Bakanlığı ile yürütülen çalışmalarda sıklıkla ve ısrarla dile getirdiğimiz görüşlerimizi ülkemizde çalışanlarımızın iş kazaları ve işten kaynaklı hastalıklar nedeniyle genç yaşta yaşamlarını yitirmemeleri için ülkemiz işçi sağlığı/güvenliği ortamına "pozitif bir katkı" olması isteği ile tekrar paylaşıyoruz.

Ülkemizde işçi sağlığı alanındaki mevcut sorunların azaltılabilmesi, düzeltilebilmesi için yapılacak bir İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Yasası aşağıdaki temel yaklaşımlara sahip olmalıdır.

Yasa;

İşçi sağlığı ve güvenliği konusunda iş birliği, koordinasyon ve danışma hizmetlerinin sağlanması için ilgili meslek örgütleri, işçi, işveren ve Hükümet temsilcilerinin katılımıyla "idari ve mali yönden özerk" bir "Ulusal İşçi Sağlığı - Güvenliği ve Çevre Kurumu" oluşturmalı, işçi sağlığı ve iş güvenliği alanındaki hizmetlerin kamusal bir hizmet olarak algılanmasını vurgulamalıdır.

Yasa;

Başta KOBİ'ler olmak üzere 50'den daha az işçi çalıştıran iş yerlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği hizmetlerini güvence altına almalı, işçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetleri bütün iş yerlerini ve tüm çalışanları kapsamalı, bu düzenlemeler, sektör ve kurum farkı gözetmeksizin tüm iş yerleri için geçerli olmalıdır. İş yerlerinde kurulan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurulları, tarafların eşit sayıda temsil edildiği demokratik yapılar olarak düzenlenmeli ve tavsiye değil, yaptırım gücüne sahip kurullara dönüştürülmelidir.

Yasa;

İşçi sağlığı ve iş güvenliği personelinin rolünü, çalışanların sağlığının korunması ve geliştirilmesi lehine düzenlemeli, mesleki bağımsızlığın sağlanmasını güvence altına almalıdır. Sertifikasyonda ulusal yargı organlarının defalarca onayladığı gibi meslek örgütleri ile üniversiteler yetkili kılınmalıdır.

Yasa;

Çalışanların sağlığını koruma ve geliştirme amacıyla işçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin merkezinde yer alması gereken iş yeri sağlık ve güvenlik hizmetlerinin çalışan sayısına bakılmaksızın tüm iş yerlerinde nasıl yürütülece-

ği ve organizasyonu konusunda uygulanabilir hükümler içermelidir.

Yasa;

İş yerinde bulunan iş yeri hekimini, sağlık personelini, iş güvenliği mühendisini çalışanlardan, çalışma ortamından uzaklaştıracak, hizmeti taşeronlara havale edecek düzenlemeler yerine sağlık birimleri ve iş yeri ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin bütün çalışanlara ve iş yerlerine ulaşabilmesi için ayrıntılı ve uygulanabilir düzenlemelere yer vermelidir.

Yasa;

"İş Güvenliği Mühendisliği" kavramını, bilimin ışığında tanımlamalı, iş yerlerinde "iş güvenliği mühendisi" çalıştırma zorunluluğu getirilmelidir.

Yasa;

Üretim sürecinde kullanılan ekipmanların ve kişisel koruyucuların işçi sağlığı ve iş güvenliği standart ve mevzuatına uygun üretilmesini güvence altına almalı, bu konuda zorunlu standartlar oluşturulmasını, üretim, ithalat, satış ve kullanım sırasında standartlara göre denetim yapılmasını sağlamalıdır.

Özetle;

İş kazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçilebilmesi için yasaya "önce insan, önce sağlık, önce iş güvenliği" anlayışı yerleştirilmeli, tüm süreçlerde önceliğin işçi sağlığı ve iş güvenliğinde olması sağlanmalıdır. Bu çerçevede ele alınmayan ve piyasa kavramına ülkemizin çalışanlarının sağlığını ve güvenliğini teslim eden bir yasanın sosyal tarafı olmamız mümkün değildir. Tüm iyimserliğimizi bir kez daha koruyarak Çalışma Bakanlığı'na çağrıda bulunmak istiyoruz: İSİG Yasa Tasarısı'nı bu şekliyle yasalaştırmak ısrarından vazgeçiniz. Bütün tarafların katılacağı, ifade edilen görüşlerin dikkate alınacağı ve ülkemiz çalışma hayatının ihtiyacı olan bir İş Sağlığı İş Güvenliği Yasası için iş birliğine hazırız. Her yıl iş kazalarında yaşamını yitiren 1600 çalışmamıza, genç yaşta slikozisten ve meslek hastalıklarından yaşamını yitiren insanlarımıza karşı böyle bir sorumluluğunuz olduğunu bir kez daha hatırlatmak isteriz.

TTB - DİSK - KESK - TMMOB